



# Udkast Social Acceptance Pathways (SAPs)

"Booster af landvindmølleprojekter:  
Vejledning i hvordan man kommunikerer,  
inddrager og etablerer fælles ejerskab."

Forfattere: Angelika Baur & Pia Dorfinger (dena)

*Korrekturlæsere: Angeliki Koulouri (EWEA), Suzanne Keignaert (APERe),  
Dirk Knapen (REScoop), Jennifer Ramsay (Local Energy Scotland),  
Dr. Elisabeth Dütschke & Julius Wesche (Fraunhofer ISI)*



Co-funded by the Intelligent Energy Europe  
Programme of the European Union

[wisepower-project.eu](http://wisepower-project.eu)

# Baggrund & målsætninger for SAPs

## Hvem er de tilsigtede brugere af værktøjet - Social Acceptance Pathways (SAPS)?

Dette værktøj er designet til alle interessenter, der er involveret i landvindmølleprojekter \*\*, og præsenterer vigtige retningslinjer for, hvordan man øger den sociale accept af vindprojekter (generering og nettilslutning \*). Forskellige sociale accept aktiviteter anvendes allerede af interessenterne for vindenergi projektudvikling. WISE Power-projektet, der finansieres af IEE, tager sigte på at understøtte disse aktiviteter ved at gøre central viden om foranstaltninger for at opnå social accept tilgængelige, ved at udvikle mere systematiske tilgange for deres anvendelse (Social Acceptance Pathways), og ved at fremme brugen af praksis inden for social accept på tværs af forskellige EU-lande.

## Hvilke kilder er blevet brugt?

Værktøjet SAPs er resultatet af en række undersøgelser, der er foretaget inden for WISE Power-projektet. I alt er 55 manualer og rapporter for social accept blevet vurderet, ca. 300 interviews med de vigtigste aktører i 13 lande er gennemført \*\*\*, og to fokuserede workshops er afholdt. Et af projektets kerneområder har været at identificere innovative finansieringsmodeller, der involverer offentlig deltagelse.

## Feedback er værdsat!

Dette udkast til værktøjet (SAPs) er et udgangspunkt for at udvikle og fremme det endelige værktøj om social accept. Til dette formål er der i 2015/2016 planlagt seminarer og workshops for at indhente feedback gennem afprøvning og validering - og for at kapacitetsopbygning kendskabet til værktøjet. Kontakt **din nationale WISE Power projektpartner** (<http://wisepower-project.eu/contact/>) for at høre om disse begivenheder.



Vi vil meget gerne modtage dine kommentarer til dette udkast, især med hensyn til anvendelighed i en konkret planlægningsfase ved et vindmølleprojekt. Brug venligst online-formularen (<http://wisepower-project.eu/draft-saps/>) eller kontakte os (link).

\*\* Vindmølleindustri, lokale og regionale offentlige aktører (kommunale / regionale myndigheder), borgere, finansfolk, politiske beslutningstagere (regionalt, nationalt, EU-niveau), NGO'er, andelsforeninger, energileverandører og net-operatører, banker og foreninger.

\*\*\* WISE Power målrettede lande: Danmark, Germany, UK and Spain - betragtes som avancerede markeder \*; Greece, France, Italy, Ireland and Belgium - betragtes som vækstmarkeder \*; Croatia, Finland, Poland and Romania - betragtes som nye markeder \*.

# Brugsanvisning og indholdsoversigt

Dette værktøj har til hensigt at :

1. Guider dig til centrale viden om praksis inden for social accept og fremmer dets anvendelse i forskellige projektfaser. Du vil derfor finde en samlet oversigt over foranstaltninger omkring social accept samt yderligere læsning, rådgivning (værktøjsdokumenter) på dias. Et resumé af en omfattende litteraturgennemgang indgår i bilaget. 
2. Hjælper dig igennem en strategisk planlægning af arbejdet med borgerinddragelse gennem udviklingen af et vindmølleprojekt. [Se oversigt på slide 6.](#) 
3. Stimulerer udveksling af viden og diskussion om de præsenterede begreber; Spørgsmål, der bør rejses i forbindelse med anvendelse af retningslinjerne i konkrete case scenarier (overføres til specifikke projekter, muligheder og risici) er omfattet i materialet.

Oplysningerne her er også interaktivt:



**Krydshenvisninger** mellem tematisk forbundet indhold hjælper dig med at orientere dig hurtigt og udføre målrettet søgning. Ved at klikke på et ikon bliver du ledt til indhold med relaterede emner.



**Hyperlinks** til vigtige værktøjer og retningslinjer er blevet integreret i udkastet til SAPs. Ved at klikke på et ikon kommer du frem til den oprindelige kilde.

Andre ikoner / referencer, der er anvendt:



**Særlig fakta** og referencer (blandt sekundære og primære kilder), der bør tages i betragtning.



**Tips til debat og dialog** i forbindelse med planlægningen af foranstaltninger til fremme af social accept.

**Termer, der er defineret i WISE Power ordlisten**, er markeret med en stjerne (\*)

# Hvorfor og hvordan? – Begynder man at designe en social accept strategi

To vigtige elementer fra forskning om social accept for vind projektudvikling skal overvejes:

Baggrund - hvorfor en effektiv social accept strategi er afgørende	Åbne spørgsmål, der skal overvejes	Anvendelse af værktøjet SAPs
1. "Effektiv borgerinddragelse* og offentlig høring * er en hjørnesten for en vellykket udvikling af vindenergi. Kontinuerlig, proaktiv borgerinddragelse i lokalsamfundet er en vigtig investering for langsigtet succes i dit projekt". (CANWEA Guideline)	Hvordan man designer løbende, proaktiv borgerinddragelse*?	Oversigt over retningslinjer for SAP indsatsområder, der er værd at huske på undervejs i hele projektets livscyklus.
2. "Hvert projekt er unikt og kræver individuel matching, under hensyntagen til den lokale kontekst" (IEA's Task 28)	Hvordan man opnår "skræddersyet" matching (afstemt individuelle omstændigheder)?	Oversigt over retningslinjer til støtte for grundig analyse gennem hele projekts livscyklus omkring sociale, tekniske og planlægningsmæssige aspekter, der kan påvirke sociale accept * og skabe modforanstaltninger.

# Hvad det handler om - SAPs indsatsområder

De centrale søjler for social accept\* er oplysning\*, borgerinddragelse\*, udbyttedeling / Innovativ finansiering\*. Formålet med dette værktøj er at guide dig fra isolerede aktiviteter mod en samlet strategisk handlingsplan for social accept, som omfatter kernekomponenterne så vidt muligt:



Informations- og borgerinddragende aktiviteter er grundlaget for interaktion med interessenter. Innovative finansiering og ordninger for udbyttedeling skal være afledt af og understøttet af en løbende information og inddragelse af lokale interessenter, der interesserer sig for projektet.

# Oversigt over SAPs opbygning

Målet er at udvikle en sammenhængende omend skræddersyet strategi for deltagelse. Først skal den ønskede grad af deltagelse (høj / medium / lav involvering) afklares. En sådan afklaring sikrer identifikation af og fremdrift på den rette vej mod social accept\*

Målsætninger	Leverancer til at etablere og gennemføre en passende strategi
Vurder projektets socioøkonomiske kontekst 	Liste over de sociale, økonomiske og politiske indflydelsesrige faktorer for projektet
Bedøm projektteamets interne kompetencer 	Team kompetence oversigt: inklusive ressourceallokering for ekstern støtte
Kortlæg interessenter* i en interessentanalyse* 	<b>Interessentliste:</b> Kortlæg relationer til og mellem interessenter
Udarbejd en kommunikationsstrategi 	<b>Kommunikationsforanstaltninger</b> sættes ind langs projektets tidslinje (inklusive implementeringsplanen)
Udarbejd en strategi for borgerinddragelse 	<b>Plan for deltagelse</b> gennem hele projektets livscyklus (inklusive implementeringsplan)
Etablere innovativ finansiering / foranstaltninger for udbyttedeling 	<b>Finansielle samarbejdsmodeller / erstatningsstrategier</b> (inklusive implementeringsplan)

# Hvordan vurderer man projektets rammer?

Vurdering af projektets baggrund er en væsentlig, men ofte overset opgave. De kontekstuelle faktorer kan grupperes i flere dimensioner, der er anført i nedenstående boks:

Kriterier	Risikovurdering: List af positive og negative aspekter
Beliggenhed	Kan placeringen udløse en offentlig debat?
Region, geografi	Hvad er den socioøkonomiske baggrund for befolkningen? Hvilke socioøkonomiske faktorer er afgørende?
Historie	Har tilsvarende udvikling fundet sted i området og kan det påvirke, hvor villige grupper er til at engagere sig i dette projekt?
Politik	Hvad er den politiske baggrund (region, kommune)?
Teknologi / påvirkning	Hvordan kan de berørte parter opfatter effekter på miljø og sundhed?
Værdier / kulture	Giver projektet anledning til principielle spørgsmål (værdier: arv etc.)?
Relationer	Er forholdet til interessentgrupper præget af mistillid?



**Lokale og regionale aspekter** er ofte langt vigtigere end de nationale og internationale aspekter (f.eks. turisttunge regioner kan have højere modstand mod at tillade vindmølleparker på grund af betydningen for landskab, kulturarv m.v.)



Du kan tilføje erfaringer fra tidligere, f.eks. hvis der har været **blokeret for udvikling af eller projekter er blevet forsinket**.

Nyttigt værktøj: For at få indblik i positive og negative kontekstuelle faktorer, kan man udarbejde to lister – en med positive og en med negative faktorer omkring projektet. Hvad er f.eks positive politiske faktorer?

Se mere her: [The ESTEEM-Tool](#) kan hjælpe med mere detaljeret projektkontekstuel analyse.

# Sådan bedømmer du holdets kompetencer?

For at sætte skub i vellykket vind projektplanlægning, er det vigtigt at foretage en grundig vurdering holdets egne interne kompetencer. Dette kan ske gennem en åben diskussion styret af følgende spørgsmål:

Teknologi	Kommunikation	Jura	Økonomi og styring
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> Hvor åben er vi til alternative tekniske løsninger? <input type="checkbox"/> Hvor godt forvalter vi usikkerheder? <input type="checkbox"/> Hvor godt interagerer vi med ikke-tekniske interessenter? <input type="checkbox"/> Hvor godt integrerer vi ny ekstern viden? <input type="checkbox"/> Hvor godt forstår vi det sociale miljø? <input type="checkbox"/> Hvor godt behandler vi følelsesmæssige problemer? <input type="checkbox"/> Hvor godt er vi til at fremhæve fordelene ved vindenergi?	<input type="checkbox"/> Hvor gode er vi til at forklare tekniske løsninger? <input type="checkbox"/> Hvor gode er vi til at opbygge tillid og kommunikation med tilhængere og kritikere? <input type="checkbox"/> Hvor gode er vi til at håndtere støttende & kritiske medier? <input type="checkbox"/> Hvor gode er vi til at håndtere sociale netværk? <input type="checkbox"/> Hvordan kan vi vurdere resultaterne af kampagner? <input type="checkbox"/> Hvor gode er vi til at planlægge og organisere deltagende processer? <input type="checkbox"/> Hvor gode er vi til at coacher tekniske ledere?	<input type="checkbox"/> Hvor godt vi forstår de juridiske rammer? <input type="checkbox"/> Hvor gode er vi til at samarbejder med myndighederne? <input type="checkbox"/> Hvor gode er vi til at håndtere offentligheden (høringer etc.)? <input type="checkbox"/> Hvor gode er vi til at give råd om, hvordan man undgår retstvister? <input type="checkbox"/> Hvor godt er vi i stand til at finde alternativ konfliktløsning? <input type="checkbox"/> Hvor gode er vi til at deltager i og håndtere konflikter?	<input type="checkbox"/> How well do we estimate the development costs of the project? <input type="checkbox"/> How well do we compare similar projects and their cost drivers? <input type="checkbox"/> How well do we identify cost risks associated with acceptance problems? <input type="checkbox"/> How well do we simulate costs associated with risk analyses? <input type="checkbox"/> How well do we advise the executive on alternative solutions and their costs?
-> Etablere en oversigt over interne og eksterne kompetencer i tabellen (list både færdigheder I besidder og eventuelle huller):			
	Færdigheder og huller	Færdigheder og huller	Færdigheder og huller
<b>Internt</b>			
<b>Ekstern</b>			




Som resultatet får man overblik over kvalifikationer og ekspertise, kommunikationsevner, der er til rådighed internt. Desuden kan interne huller og dermed behov for eksterne ressourcer for at lukke disse afklares.



# Hvordan foretager man en vellykket interessentanalyse?

Identifikation og kortlægning af interessenter kan give indsigt i potentielle påvirkninger af enkeltpersoner, eksisterende afhængigheder, netværk, relationer og potentielle fremtidige samarbejder. Endvidere kan yderligere samarbejds muligheder (med dem til støtte for projektet) og potentielle konflikthåndtering (med dem, der er imod projektet) identificeres.

## Vejledende spørgsmål:

- Hvem er de relevante interessenter\*, der omgiver projektet? (-> Etablere en liste for hvert projekt) Hvordan interagerer interessenter med hinanden?
- Hvad driver interessenter?  (Henvis til den socioøkonomiske kontekst og tilføj individuelle komponenter, såsom problemer, følelser, interesser, mål, værdier, præferencer, tillid.)

## Oversigt over centrale interessenter:

Landvindmølle-industrien	Politiske beslutningstagere (regionalt, nationalt, EU-plan)	Borgere / lokale beboere	NGOs / sociale grupper	Erhvervsdrivende Foreninger	Lokale virksomheder	Lodsejere	Byråd, landsbyråd m.v.
Lokal udviklingsfond	Boligforeninger	Andre eksisterende lokalgrupper	Lokale miljøorganer	Lokalt handelskammer	Energileverandører	Finansfolk	Netoperatører



Identifikationen af interessenter er en cyklisk proces - ved udveksling med en gruppe, du kan identificere yderligere interessenter, indtil du når en næsten komplet billede.

Når alle interessenter er identificeret, kan disse inviteres til at danne en kontaktgruppe eller "lokal kontaktgruppe" til at tage yderligere drøftelser, eller andre egnede metode til at arbejde sammen kan videreudvikles.



**Udfordring & Debat:** Hvordan kan den bedst repræsenterede gruppen identificeres? Hvad kan der gøres, når der ikke er nogen fælles organ til stede?

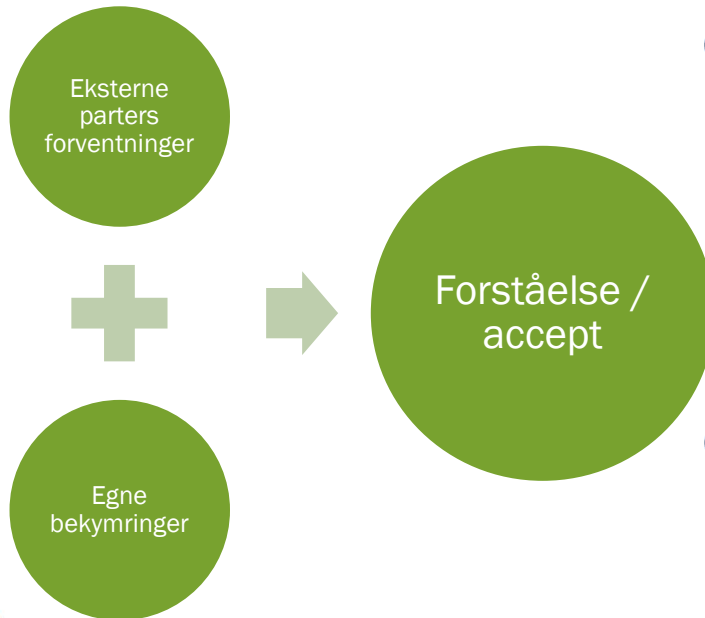
Se mere her:  [The ESTEEM-Tool](#) kan hjælpe med mere detaljeret interessentanalyse\*.

# Hvordan man udarbejder sin SAP strategi?

Spørgsmål til match-making proces: Hvad vil du have? Hvad ønsker de andre?  
Hvordan skaber du Win-Win?

Input til at opnå en win-win-proces:

- Opfordre til deltagelse og feedback.
- Sæt dig ind i fællesskabets dynamik.
- Håndter forventninger fra starten - forklar planlægningsprocessen og de forventede tidsplaner.
- Anerkend alle elementer i støtte og i opposition, herunder økonomiske fordele, kort og lang sigt, direkte og indirekte effekter.



Mål: Accept fra alle af flertallets opfattelse, indgå kompromisser: Accepter, at alle interessenter har ytringsfrihed.

Risici:

1. Egne bekymringer (kapacitetsproblemer, økonomiske faktorer) bestemme valg, ikke reelle lokale behov og forventninger.
2. Manglende forståelse for interessenternes forventninger (se slide 7), brug for at administrere forventninger.



**Udfordring og Drøftelse:** Hvilke interne bekymringer kan hindre udviklingen af en sammenhængende deltagelsesstrategi i dit projekt? Brainstorm, hvordan du kan mindske disse risici (f.eks. finansielle begrænsninger, manglende fleksibilitet).

# Hvordan at oprette en implementeringsplan?

Definer retningslinjer, der sikrer gennemførelsen af dine strategier (og som sikrer løbende interaktion med interessenterne):



**Timing er nøglen:** Implementeringsplanen skal sikre tidlig inddragelse foranstaltninger til interessentgrupper, da dette er en vigtig succesfaktor for vindprojekter. Tid og ressourcer er nødvendig for at kommunikere de langsigtede fordele ved vindenergi projekter.



**Udfordring og Drøftelse:** Strategisk planlægning i udviklingsfasen springes ofte over af økonomiske årsager. Hvor kan man finde tilhængere (intern / ekstern) eller finansiering af disse initiativer? Hvordan kan man sikre fleksibilitet \*, rummelighed \* og konsistens, når man gennemfører strategier for social accept?

Se mere her: [VDI 7000 \(2015\)](#)

# Overblik: Formidling\*

Liste over mulige veje:



Kommunikation bør fokusere på at sprede positive budskaber og følelser, og bør søge at reducere indsigelse (ved at anerkende og behandle frygt etc.). Ærlighed, åbenhed\*, lydhørhed\*, ansvarlighed\* og gennemsigtighed\* vil være grundlæggende i at levere overbevisende argumenter.



## Debat og Drøftelse:

Hvordan identificeres de bedst egnede metoder til kommunikation? Venligst prioriter foranstaltningerne i kategorierne? (F.eks \* obligatorisk, \*\* grundlæggende, \*\*\* fakultative) I hvilke projektfase bør man levere foranstaltningerne?

1. Hvordan balancer man tidlig notifikation med bevarelse af sin førerposition for projektområder?
2. Hvilke yderligere aktiviteter, med henblik på nye medier kunne planlægges?
3. Hvilke eksterne risici kan true informationsprocesser? Hvordan afbøder man disse risici?

**Yderligere læsning om vellykkede Informationsforanstaltninger:** [GP Wind, Final Report](#)

# Oversigt over mulige initiativer til inddragelse



Særlig opmærksomhed er nødvendig i forbindelse med inddragelsesprocesser. Man skal huske på, at det kræver både meget tid og mange ressourcer. Tillid er meget vigtigt. Man skal fokusere på dialog og på skabelsen af et miljø, hvor individer føler sig ligeværdig. Inddragelsesprocesser kræver dygtige mennesker, der er i stand til på professionel vis at håndtere følelsesmæssige konfrontationer og have en empatisk tilgang i dialogen.



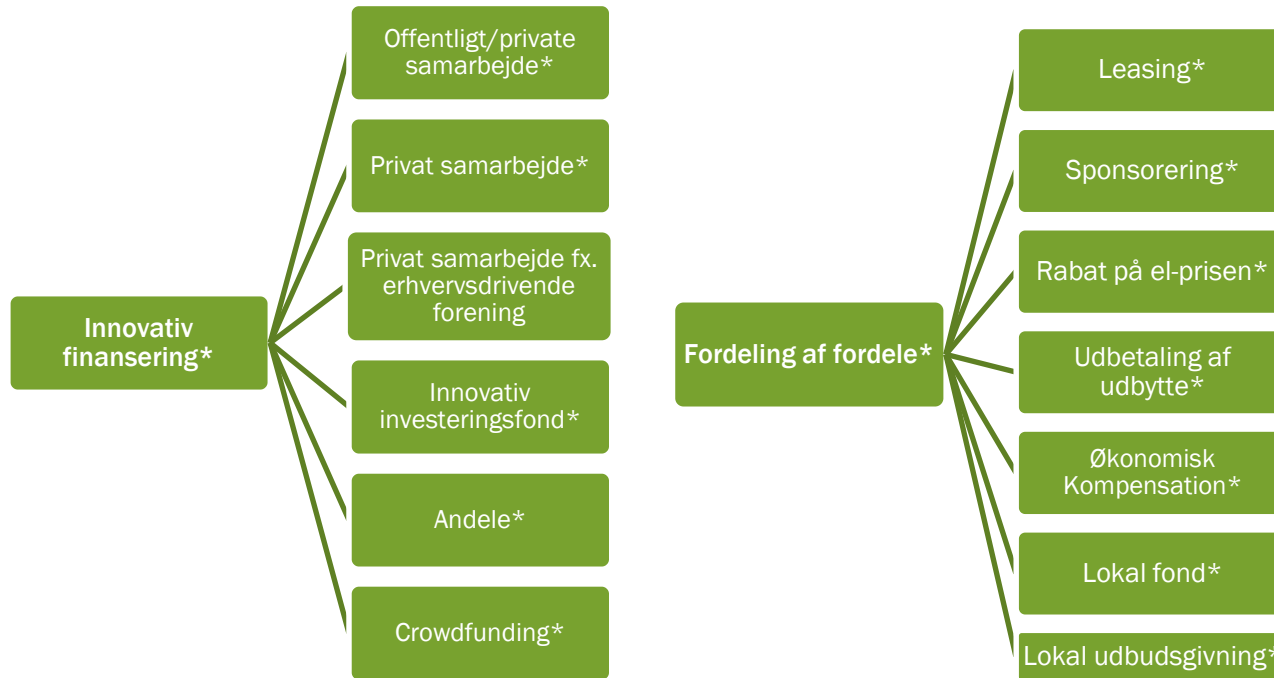
## Debat og diskussion:

Venligst prioriter de forskellige elementer i kategorierne \* obligatorisk, \*\* grundlæggende, \*\*\* valgfri

1. I hvilke projektfaser bør ovennævnte initiativer inkluderes (f.eks indledende planlægning, indhentning af tilladeelser, drift fase)?
2. Hvilke juridiske rammer findes der i dit projektmiljø for inddragende processer (land, region, kommune)?
3. Hvilke eksterne risici kan true inddragelsesprocesser? Hvordan afbøder du for disse risici?
4. Hvordan kan du vide, når du har opnået en succesfuld inddragelse?
5. Hvordan kan du inddrage det "tavs flertal", der ofte bliver overset?
6. Hvordan kan forskellige initiativer skabe synergi og hvordan kan de fremmes?

Se mere om vellykket inddragelse: [CANWEA \(2010\)](#)

# Oversigt over mulighed for finansiel inddragelse



Ordninger for individuelle andele bør overvejes i forhold til den specifikke situation. Undersøg alle muligheder med den erkendelse i baghovedet, at innovativ finansiering \* / delt ejerskab \* ikke altid er hensigtsmæssigt. Fokus bør være på, hvad der er rimeligt baseret på parternes (lokalsamfund, individets) kompetencer til at investere og forhandle. Generelt er bidrag med fælles faciliteter eller andre kollektive fordele mere egnede end betalinger til enkeltpersoner.



## Debat og diskussion:

Hvilke lovgivningsmæssige rammer findes i dit projektmiljø (land, region, kommune) for innovativ finansiering \* / delt ejerskab \*?

Hvordan kan du identificere parternes evne til at investere og forhandle? Hvordan kan du opnå fælles ejerskab \* for grupper uden for lodsejerkredsen især der, hvor der er juridiske hindringer i forbindelse med jordarealer?

**Se mere:** [WISE Power Report on innovative financing models for wind farms](#) & [WISE Power Report on Innovative Financing & Impact on Social Acceptance](#)

# Oversigt: finansiel deltagelse

## Succesfaktorer for modeller for finansielle deltagelse

- Klar, forståelig og omfattende information (finansielt produkt, finansielle betingelser \*, investorers identitet, indskudsbeløb, juridisk vilkår, administrationsomkostninger).
- Økonomiske pengestrømme bør gøres så gennemsigtig som muligt.
- Opnå reel deltagelse: Tilpas andelsordningen specifikt til interessenterne (fremhæv ønsket om deltagelse fra lokalområdet - borgerne).
- Så snart andels partnere er på plads, er det vigtigt at følge op og styre projektet på en rettidig og professionel måde.
- Minimer økonomisk risiko (ansvar, kontraktens løbetid).
- Sikre stabilt afkast af investeringen.



Modeller for finansiel deltagelse i vindprojekter tilskyndes af gensidige fordelagtige årsager:

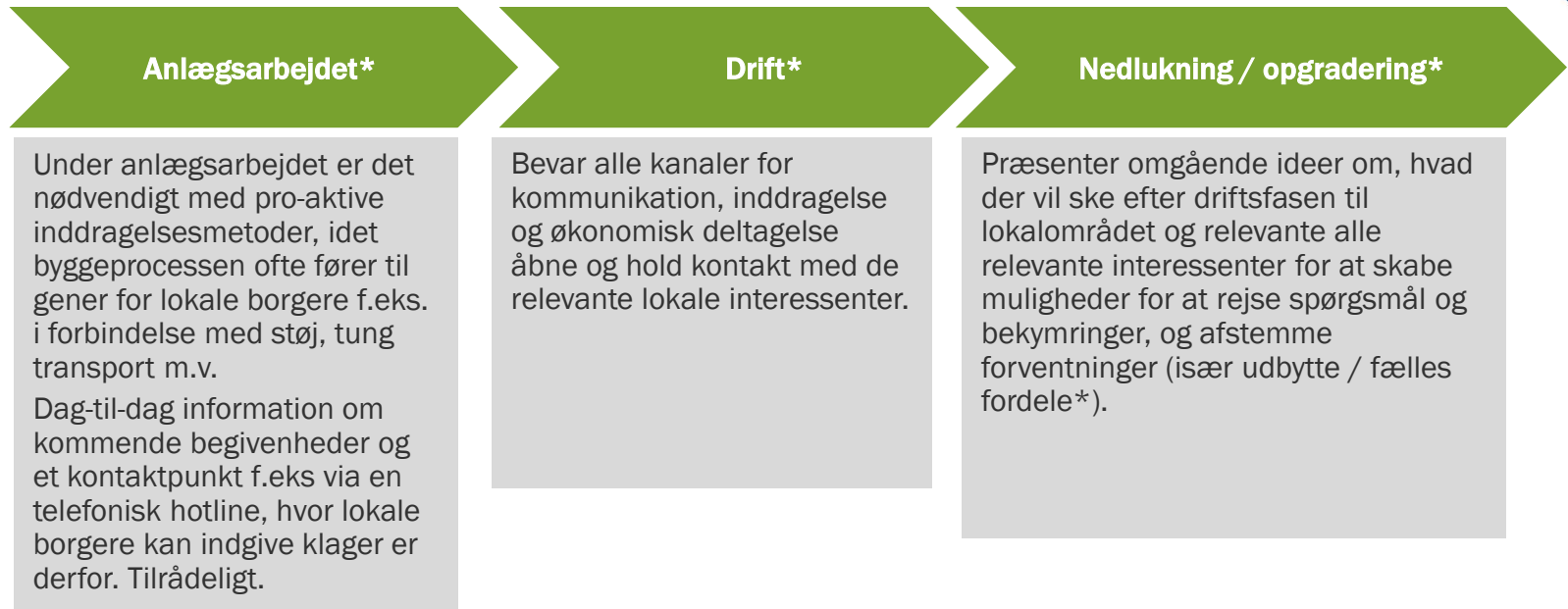
1. De hjælper med at opbygge relationer, skabe lettere positiv offentlig stemning omkring og støtte til projektet.
2. De styrker projektet på grund af inddragelse af lokale kendskab til partnere.
3. Delt ejerskab \* giver mulighed for yderligere at forbedre tilliden og omdømme i branchen for vedvarende energi generelt.

# Sammenfatning: Opbygning af accept i hele projektets livscyklus





# Sammenfatning: Opbygning af accept i hele projektets livscyklus



# Bilag: Litteraturliste for retningslinjer, værktøjer og bedste praksis

- Canadian Wind Energy Association: Wind Energy Development - Best Practices for Community Engagement and Public Consultation (2010)
- Centre for Sustainable Energy: Delivering community benefits from wind energy development: A toolkit (on behalf of the Renewables Advisory Board) (2009)
- Centre for Sustainable Energy : The Protocol for Public Engagement with Proposed Wind Energy Developments in England (on behalf of the Renewables Advisory Board) (2007)
- Clean Energy Council: Community Engagement Guidelines for the Australian Wind Industry (2013)
- GP-Wind: Final Report (on behalf of the European Commission) (2012)
- Impuls: Praxisleitfaden Bürgerbeteiligung - Die Energiewende gemeinsam gestalten (on behalf of the Federal Ministry for the Environment, Nature Conservation, Building and Nuclear Safety) (2013)
- International Energy Agency: Social Acceptance of wind energy projects - Expert group summary on recommended practices, Task 28 (2013)
- Local Energy Scotland: Scottish government good practice principles for community benefits from onshore renewable energy developments (on behalf of the Scottish government) (2014)
- Roland Berger: Study regarding grid infrastructure development: European strategy for raising public acceptance (on behalf of the European Commission) (2014)
- Association of German Engineers (VDI): VDI 7000, Early public participation in industrial and infrastructure projects (2015)
- 100 Prozent Erneuerbar Stiftung: Akzeptanz für Erneuerbare Energien (2012)



# WISEPower

## COORDINATOR

---



## PARTNERS

---





**Thank you very much for your attention**



Co-funded by the Intelligent Energy Europe  
Programme of the European Union